

VAARALLISTEN KEMIKAALIEN VÄHÄINEN TEOLLINEN KÄSITTELY JA VARASTOINTI- OPAS ILMOITUKSEN TÄYTTÄMISEEN

Opas toiminnanharjoittajalle

Anna Kylmä, Saila Salomäki ja Reino Tennberg

Sisällysluettelo

1.	Ilmoitusvelvollisuus.....	3
2.	Ilmoitus	4
3.	Kemikaalipäätös ja käyttöönottotarkastus	4
4.	Kemikaalit	5
5.	Ilmoituksen liitteet.....	6
6.	Lakiperusta.....	7

1. Ilmoitusvelvollisuus

Vaarallisten kemikaalien käsittely ja varastointi jaetaan kahteen kategoriaan:

1. **Vähäinen teollinen käsittely ja varastointi** – Toiminnanharjoittajan tulee tehdä pelastusviranomaiselle ilmoitus, kun vaarallisten kemikaalien määrä täyttää tai ylittää pelastuslaitoksen ilmoitusrajan. Valvova viranomainen pelastuslaitos.
2. **Laajamittainen teollinen käsittely ja varastointi** – Toiminnanharjoittajan tulee tehdä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ilmoitus, kun vaarallisten kemikaalien määrä täyttää tai ylittää Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) luparajan. Valvova viranomainen Tukes.

Vaikka vaarallisten kemikaalien määrä ei täytä ilmoitusvelvollisuutta, tulee toiminnassa kuitenkin noudattaa samoja lakeja, asetuksia, varovaisuutta ja huolellisuutta.

Voit selvittää ilmoitusvelvollisuuden KemiDigi-suhdelukulaskurilla tai pelastuslaitosten kemikaalitalukkoa apua käyttäen. Tarvitset suhdelukulaskentaan seuraavat tiedot:

- kemikaalien määrä (tonneina)
- vaaralausekkeet (käyttöturvallisuustiedote kohta 2.1 Aineen tai seoksen luokitus H-vaaralausekkeet)

Ilmoitusvelvollisuuden määrittämisessä otetaan huomioon kaikki toiminnanharjoittajan hallinnassa olevat, käsiteltävät ja varastoitavat kemikaalit. Myös tyhjät nestekaasuastiat, sekä laitteistoissa olevat kemikaalit lasketaan mukaan kokonaismäärään. Polttoainesäiliöt lasketaan maksimi tilavuuden mukaan (tyyppikilpi).

Mikäli vaaralliset kemikaalit ylittävät ilmoitus- tai luparajan, niin KemiDigi-laskuri kertoo viranomaisen, jolle ilmoitus tai lupahakemus laaditaan ja toimitetaan. Laskennan tulos on Suhdelukulaskennan tulos -välilehdellä. Mikäli et ole ilmoitusvelvollinen, samalla välilehdellä kerrotaan myös, että tämä kemikaalimäärä ei edellytä ilmoitusta.

Kemidigi laskuriin: [Suhdelukulaskenta - KemiDigi](#)

Kemikaalitalukko: [Kemikaalitalukko \(ilmoituslomakkeen liite\) – Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto](#)

Kemikaalitalukon täyttöohje: [Kemikaalitalukon täyttöohje – Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto](#)

2. Ilmoitus

Pyydämme täyttämään ilmoituksen **huolellisesti** ja palauttamaan sen **allekirjoitettuna ja päivättynä**.

Ilmoituksessa tulee huomioida

- kaikki vaaralliset kemikaalit
- lisätä kaikki kohdan a (pysyvä) tai b (tilapäinen) liitteet
- kohteen yksilöivät tiedot (PRT tai kiinteistötunnus)

Pelastuslaitos palauttaa puutteellisesti täytetyn kemikaali-ilmoituksen lähettäjälle ilmoituksen täydentämistä varten. Pelastuslaitos antaa ohjausta ja neuvontaa pyydettyäessä.

Kemikaali-ilmoitus liitteineen tulee toimittaa kirjallisesti vähintään kuukausi ennen toiminnan aloittamista pelastusviranomaiselle. Mikäli toiminta on käynnissä, ilmoitus liitteinen tulee toimittaa välittömästi pelastusviranomaiselle.

Alla olevasta linkistä löytyy Tukesin KemiDigi-suhdelukulaskuri, pelastuslaitosten kemikaalitaulukko ja kemikaali-ilmoituslomake.

[Ilmoituslomake vaaralliset kemikaalit | Pelastuslaitokset](#)

Toiminta voi olla pysyvää tai tilapäistä. Vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (685/2015 34 §) mukaan **tilapäisellä käsittelyllä tai varastoinnilla tarkoitetaan enintään kuusi kuukautta kestävää** kemikaalin käyttöä työmailla, messuilla, näyttelyissä tai kilpailuissa tai muuta vastaavaa toimintaa.

3. Kemikaalipäätös ja käyttöönottotarkastus

Pelastusviranomainen tekee toiminnanharjoittajan laatiman kemikaali-ilmoituksen perusteella kohteelle kemikaalipäätöksen ja suorittaa käyttöönottotarkastuksen, jossa tarkastetaan, että kohteessa toimitaan ilmoitetun mukaisesti ja kemikaalipäätöksen ehdot toteutuvat.

Käyttöönottotarkastus on suoritettava ennen toiminnan aloittamista.

Ilmoita pelastusviranomaiselle kohtuullisessa ajassa toiminnan merkittävistä muutoksista, toiminnan lopettamisesta tai keskeytyksistä, jos keskeytys kestää yli vuoden.

[Ilmoituslomake vaarallisen kemikaalin teollisen käsittelyn ja varastoinnin lopettamiseen ja keskeyttämiseen – Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto](#)

Merkittäviä muutoksia ovat esimerkiksi: kemikaalien määrät tai uusi kemikaali, vastuuhenkilön muutos ja rakenteelliset muutokset, jotka vaikuttavat prosessointiin tai varastointiin.

4. Kemikaalit

Kemikaalit listataan vaaralausekkeineen (H-lausekkeet) ja määrät ilmoitetaan tonneina (t).
esimerkiksi 1 kg= 0,001 t, 100 kg=0,1 t

VAARALLISTEN KEMIKAALIEN LUETTELO ☐ Tiedot annettu erillisessä liitteessä

Kemikaali ja mahdollinen tarkenne (esim. pitoisuus, käyttötarkoitus)	Vaaraluokitus (vaaraluokka ja -kategoria sekä H-lauseke)			Enimmäismäärä (tonneina)	Määrän tarkenne (esim. säiliön koko)
	Fysikaaliset vaaraominaisuudet	Terveysvaaraominaisuudet	Ympäristövaaraominaisuudet		

Kuva 1. Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston kemikaali-ilmoituslomakkeen vaarallisten kemikaalien luettelo.

Ilmoita kemikaaliluettelossa aina omina kohtinaan

- polttoaineet (säiliön enimmäistilavuuden mukaan)
 - diesel,
 - bensiinit,
 - moottoripolttoöljy,
 - pienkonebensiini
- nestekaasu (huomioitava sekä täydet että tyhjät pullot eli ns. pullopaikat)
- asetyleeni (huomioitava sekä täydet että tyhjät pullot eli ns. pullopaikat)
- muut isommat kemikaalimäärät (yli 1 t) omana kohtanaan

Pienemmät määrät kemikaaleja voidaan ilmoittaa kategorioittain, esim.

- palavat nesteet
- aerosolit
- terveysvaaralliset
- ympäristövaaralliset

vinkki: eri kategorioita löytyy pelastuslaitosten kemikaalitaulukosta.

([Kemikaalitaulukko \(ilmoituslomakkeen liite\) – Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto](#))

Vaaralausekkeet:

- H2XX – fysikaaliset vaaraominaisuudet (ent. palo- ja räjähdysvaaralliset)
- H3XX – terveysvaaraominaisuudet
- H4XX – ympäristövaaraominaisuudet

vinkki: vaaralausekkeet (käyttöturvallisuustiedote kohta 2.1 Aineen tai seoksen luokitus H-vaaralausekkeet)

5. Ilmoituksen liitteet

Liitä ilmoitukseen kaikki seuraavat liitteet **pysyvästä toiminnasta**:

- 1) *Selvitys vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin liittyvistä vaaroista ja onnettomuuksien mahdollisuuksista* - Voi sisällyttää pelastussuunnitelmaan.
- 2) *Kemikaalitiedot (käyttöturvallisuustiedotteet tai vastaavat tiedot kemikaalien vaaraominaisuuksista)* - Käyttöturvallisuustiedotteet isommista kemikaaleista kuten polttoaineet, nestekaasu jne. Pienemmistä määristä, esim. myymälässä olevista öljyistä, ei tarvitse toimittaa erikseen käyttöturvallisuustiedotteita, mutta ne on oltava kohteessa saatavilla.
- 3) *Karttapiirros toimipaikan sijaintipaikasta, johon on merkitty asutus, koulut, hoitolaitokset, muut teollisuuslaitokset ja yleiset tiet sekä selvitys vedenottamoista, pohjavesialueista ja maaperän laadusta.* - Selventää, millaista toimintaa kohteen ympäristössä on.
- 4) *Asemapiirros toimipaikan alueesta (tuotanto, varasto- ja konttorirakennukset, kemikaalivarastot ja -säiliöt, kemikaalien täyttö- ja tyhjennyspaikat)* - Selventää, missä kemikaaleja kiinteistöllä käytetään / varastoidaan.
- 5) *Pohjapiirros toiminnanharjoittajan kemikaalilaitteistojen ja -varastojen sijoituksesta rakennuksissa.*
- 6) *Sanallinen prosessikuvaus ja tarvittaessa kaaviokuvat toiminnasta.* - Pienemmissä kohteissa voi avata prosessikuvausta lomakkeen yleiskuvaus toiminnasta -kohtaan. Isommissa kohteissa kuten teollisuuslaitoksissa tarkempi erillinen prosessikuvaus.
- 7) *Selvitys toimipaikan palontorjunnan järjestelyistä, mahdollisen vuodon hallinnasta ja muista onnettomuuksien varalta suunnitelluista toimenpiteistä (kuten henkilöstön ohjeistus ja koulutus).* - Voi sisällyttää pelastussuunnitelmaan.
- 8) *Räjähdystvaaran arviointi ja tarvittaessa räjähdysuojasiasiakirja* (laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 44 §)

Ilmoituksessa **tilapäisestä toiminnasta (alle 6 kk)** tulee olla muutoin samat liitteet, mutta kohtaa 6 ei tarvitse huomioida. Kemikaalien käyttö tulee kuitenkin kuvata kemikaali-ilmoituksessa.

Mikäli ilmoituksen täyttämässä tulee kysyttävää, olethan yhteydessä paikalliseen pelastusviranomaiseen.

6. Lakiperusta

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005

24 § Ilmoitusvelvollisuus.

Vaarallisen kemikaalin vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia saa harjoittaa vain tekemällä siitä ilmoituksen. Toiminnanharjoittajan tulee tehdä ilmoitus pelastusviranomaiselle, jollei ilmoitusta 23 §:n 2 momentin nojalla tule tehdä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Ilmoituksessa on esitettävä tiedot ja selvitykset suunnitellusta toiminnasta ja turvallisuusjärjestelyistä. (21.12.2010/1271)

Toiminnanharjoittajan tulee tehdä 1 momentissa tarkoitettua toimintaa koskevista merkittävistä muutoksista ilmoitus.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin ilmoitusmenettelystä toimintaa aloitettaessa ja muutostilanteissa, ilmoituksen tekemisestä sekä ilmoituksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä.

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 685/2015

33 § Ilmoitus vähäisestä toiminnasta

Edellä 5 §:ssä tarkoitettu kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista tehtävästä ilmoituksesta säädetään kemikaaliturvallisuuslain 24 §:ssä.

Ilmoituksessa on selvitettävä:

- 1)toiminnanharjoittajan nimi, kotipaikka ja yhteystiedot;*
- 2)tuotantolaitoksen sijainti;*
- 3)alueen vedenottamot, tärkeät ja muut vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet sekä maaperän laatu;*
- 4)tuotantolaitoksessa käsiteltävät ja varastoitavat fysikaalista vaaraa aiheuttavat (palo- ja räjähdysvaarallinen) kemikaalit sekä terveydelle tai ympäristölle vaaralliset kemikaalit;*
- 5)4 kohdassa tarkoitettujen kemikaalien käyttölaitteissa sekä varastossa kerrallaan olevat suurimmat määrät;*
- 6)toiminnan suunniteltu aloittamisajankohta.*

Ilmoitukseen on liitettävä:

- 1)selvitys vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin liittyvistä vaaroista ja onnettomuusriskeistä;*
- 2)käyttöturvallisuustiedotteet tai vastaavat tiedot pääasiallisista käsiteltävistä ja varastoitavista kemikaaleista;*
- 3)pääpiirteittäinen selostus siitä, miten teollinen käsittely ja varastointi on suunniteltu tapahtuvaksi;*
- 4)selvitys palontorjunnan järjestelyistä, mahdollisen vuodon hallinnasta ja muista onnettomuuksien varalta suunnitelluista toimenpiteistä.*

Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti vähintään kuukausi ennen teollisen käsittelyn tai varastoinnin aloittamista.

34 § Ilmoitus tilapäisestä vähäisestä toiminnasta

Tilapäistä vaarallisen kemikaalin vähäistä teollista käsittelyä tai varastointia koskevassa ilmoituksessa on selvitettävä:

- 1)toiminnanharjoittajan nimi, kotipaikka ja yhteystiedot;*
- 2)kohde, jossa toimintaa aiotaan harjoittaa;*
- 3)alueen vedenottamot, tärkeät ja muut vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet sekä maaperän laatu, jos se on käsiteltävien tai varastoitavien kemikaalien kannalta oleellista;*
- 4)kohteessa käsiteltävät ja varastoitavat vaaralliset kemikaalit sekä niiden enimmäismäärät;*
- 5)ajankohta, jona toimintaa aiotaan harjoittaa.*

Ilmoitukseen on liitettävä:

- 1)selvitys vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin liittyvistä vaaroista ja onnettomuusriskeistä;*
- 2)käyttöturvallisuustiedotteet tai vastaavat tiedot pääasiallisista käsiteltävistä ja varastoitavista kemikaaleista;*
- 3)pääpiirteittäinen selostus siitä, miten kemikaalien käsittely ja varastointi on suunniteltu tapahtuvaksi;*
- 4)selvitys palontorjunnan järjestelyistä, mahdollisen vuodon hallinnasta ja muista onnettomuuksien varalta suunnitelluista toimenpiteistä.*

Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti vähintään kuukausi ennen toiminnan aloittamista.

Tilapäisellä käsittelyllä tai varastoinnilla tarkoitetaan enintään kuusi kuukautta kestävää kemikaalin käyttöä työmailla, messuilla, näyttelyissä tai kilpailuissa tai muuta vastaavaa toimintaa.